

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/21857 GK 29

7/29970

Sayı :30824082-610/13727297
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

06 Ekim 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

DIYARBAKIR MİLLETVEKİLİ
SAYIN SERHAT EREN'İN
TBMM 7/30465 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

7/30465

SORULAR

Diyarbakır'ın Lice ilçesine bağlı Abalı (Korxa) kırsal mahallesinde yeniden başlatılan kalker ocağı faaliyeti, tarihi ve doğal miras açısından son derece önemli bir alan olan Birkleyn Mağarası başta olmak üzere, çevredeki ormanlık alanlar, mera sahaları ve yerleşim yerleri üzerinde ciddi bir tehdit oluşturmaktadır.

Söz konusu çalışma daha önce bölge halkının tepkileri ve hukuki başvuruları sonucunda 2021 yılında durdurulmuş, ancak geçtiğimiz aylarda yeniden başlatılmıştır. Mağaranın yakınında dinamik patlatmalar yapılması; sadece doğa ve tarım alanlarını değil, Mezopotamya'nın kadim uygarlıklarından kalan kültürel değerleri de telafisi mümkün olmayan şekilde tahrip etme riski taşımaktadır.

Birkleyn Mağarası, Dicle Nehri'nin kaynağı olması ve tarihsel-mitolojik anlatılardaki yeriyle hem ekolojik hem kültürel olarak korunması gereken bir sit alanıdır. Ancak maden çalışmasına dair izinlerin Karayolları gibi ilgili olmayan kurumlardan alınmış olması, çevresel etki değerlendirmesi (ÇED) ve kültürel miras koruma ilkeleri açısından ciddi kuşkular doğurmaktadır.

Öte yandan, bölge halkı tarafından yapılan çok sayıda başvuru ve şikâyetin ilgili kamu kurumları tarafından işleme konulmadığı da ifade edilmektedir. Bu durum, yurttaşların anayasal haklarının ihlali anlamına geldiği gibi, çevre ve kültürel varlıkların korunması yükümlülüğünü açıkça yerine getirmeyen bir kamu pratiğine de işaret etmektedir.

Bu bağlamda;

- 1) Söz konusu kalker ocağı faaliyeti için ÇED raporu hazırlanmış mıdır? Hazırlandıysa hangi tarihte, hangi kurum tarafından hazırlanmıştır ve kamuoyuna açıklanmış mıdır?
- 2) ÇED süreci kapsamında bölge halkının görüşlerine başvurulmuş mudur? Katılımcı toplantı düzenlenmiş midir? Düzenlendiyse hangi tarihte, hangi kurumların gözetiminde gerçekleştirilmiştir?
- 3) Mağara çevresinde patlatma yöntemiyle maden faaliyeti yürütülmesi, kaç kilometrelik bir alanda çevresel etki yaratmaktadır? Bu etkinin köy yaşamı, tarım ve hayvancılık üzerindeki etkileri konusunda bir etki analizi yapılmış mıdır?
- 4) Konuya ilişkin Bakanlığınıza yapılan şikâyet ve başvuru sayısı kaçtır? Söz konusu maden şirketine ilişkin herhangi bir denetim veya yaptırım uygulanmış mıdır?
- 5) Birkleyn Mağarası ve çevresindeki ormanlık alanların, mera sahalarının ve su kaynaklarının korunmasına yönelik olarak Bakanlığınızın bir planı ya da müdahalesi bulunmakta mıdır?

CEVAPLAR

1) Bahse konu mevkiide "Rn:90317 Er:3431558 Ruhsat Numaralı II(A) Grubu Kalker (Kireçtaşı) Ocağı, Kıрма-Elemente, Asfalt Plent, Mekanik Plent, Parke Taşı Ve Bims Üretim Tesisi, Hazır Beton Santrali" projesine 14/06/2023 tarihli ve 2023144 sayılı ÇED Gerekli Değildir kararı verilmiş olup; 19.06.2023 tarihli ve 6708923 sayılı yazı ile ilgili kurumlara (Lice Kaymakamlığı, Lice Belediyesi, Abalı Mahallesi Muhtarlığı) bildirilmiştir.

2) Halkın Bilgilendirilmesi ve Sürece Katılımı Toplantısı, ÇED Yönetmeliği Ek-1 Listesinde yer alan projelere ilişkin bir süreç olup; bahse konu proje Ek-2 listesinde yer almaktadır.

3) Projenin Çevresel Etkileri, ilgili kurumlarla beraber değerlendirilmiş olup; mer'i mevzuat çerçevesinde ÇED Gerekli Değildir kararı verilmiştir.

4) Bakanlığımıza ulaşan 29.07.2025 tarihli şikayet dilekçesine istinaden İl Müdürlüğümüz tarafından 12.08.2025 tarihinde gerçekleştirilen denetimde Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığından alınan Gayrisihhi Müessese İş Yeri Açma ve Çalıştırma Ruhsatının olduğu, İl Müdürlüğümüzden alınan Geçici Faaliyet Belgesinin olduğu, sahada basamak düzenleme çalışmalarının yapıldığı belirlenmiştir.

5) Bahse konu hususlara ilişkin olarak ilgili kurumlar sorumluluk sahalarında gerekli çalışmaları yürüteceklerdir.